

Yaşasın, Dünya Astronomi Yılı Başladı!

Tam 400 yıl önce gökbilim alanında çok ama çok önemli bir gelişme oldu. Galileo Galilei, 1609 yılında teleskop kullanarak ilk kez gökyüzünü gözlemledi. Bu gözlemler, gökbilimin temelini oluşturdu. İlk olarak Ay'daki kraterleri, ardından da Güneş'in üzerindeki lekeleri gördü. Satürn'ün tam bir yuvarlak biçiminde görünmediğini, iki yanında çıkıntı varmış gibi göründüğünü fark etti. Bugün teleskopla bakıldığında, çıkıntı gibi görünen bölgelerin gerçekte Satürn'ün halkaları olduğunu biliyoruz.

Galileo, aynı yıl Jüpiter'i de teleskopuyla birçok kez gözlemledi. Jüpiter'in çevresinde dolanan dört uydu bulunduğunu keşfetti. Io ("iyo" okunur), Europa ("öropa" okunur), Callisto ("kalisto" okunur) ve Ganymede ("ganimed" okunur) adlı bu uydular "Galileo Uyduları" olarak da bilinir. Galileo bu uyduları

keşfederek, başka gök cisimlerinin de çevrelerinde dolanan uydular olabileceğini ortaya çıkardı. Ayrıca Galileo'nun teleskopla yaptığı ilk gözlemler sayesinde daha önceki dönemlerde gerçekleştirilmiş pek çok gökbilim keşfi de doğrulandı. Galileo'nun teleskopla yaptığı ilk gözlemlerden bu yana, gökbilim alanında önemli gelişmeler kaydedildi. Örneğin, başka yıldızların çevresinde de gezegenlerin dolandığı keşfedildi. Karadelikler gözlemlendi. Uzak teleskopları yapıldı ve teleskoplar uzaya

gönderildi ve bunlar sayesinde de evrenle ilgili pek çok bilgi elde edildi.

İşte tüm bu gelişmeleri kutlamak için, Galileo'nun teleskopla gözlem yapmasının 400. yıldönümüne denk gelen 2009 yılı, Uluslararası Astronomi Birliği (IAU) ve Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu'nca (UNESCO) "Dünya Astronomi Yılı" olarak ilan edildi.

Dünyada ve Ülkemizde Neler Yapılacak?

Dünya Astronomi Yılı'nda dünyada ve ülkemizde pek çok etkinlik gerçekleştirilecek. Ülkemizdeki etkinlikleri Türk Astronomi Derneği (TAD) düzenliyor. Türk Astronomi Derneği'nin etkinliklerine ailenizle ya da okulunuzda öğretmenlerinizle birlikte katılabilirsiniz. Bu etkinliklerle ilgili bilgi almak için (www.astronomi2009.org) adresini ziyaret edebilirsiniz. Site, sık sık güncellenecek.

Bu nedenle siteyi zaman zaman ziyaret etmenizde yarar var. Ayrıca biz de 2009 yılında hemen her sayımızda ailenizle ya da öğretmenlerinizle birlikte yapabileceğiniz gökbilim etkinliklerine yer vereceğiz.

Ülkemizde ve Dünyada Yapılması Planlanan Etkinliklerden Bazıları

Rahmi Koç Müzesi, Deniz Müzesi, Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi, İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi Kütüphanesi gibi kuruluşlarda, gökbilimle ilgili pek çok alet ve kitap bulunuyor. 2009 yılı boyunca bu kuruluşları ziyaret edebilirsiniz.

Dünyanın pek çok yerinde gökbilim fotoğrafları sergilenecek.

2 - 5 Nisan 2009 tarihleri arasında tüm dünyada teleskopu olan herkes Ay'ı ve Jüpiter'in uydularını gözlemleyecek.

Galileo'nun 400 yıl önce yaptığına benzer basit teleskopların yapılması ve dağıtılması planlanıyor.

Dört yaşından büyük tüm çocuklar için "Evreni Anlayalım" adlı bir dizi etkinlik düzenlenecek.

Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı'nın "Ateşböceği" adlı eğitim aracı kent kent gezerek çocukları pek çok konuda olduğu gibi, gökbilim alanında da bilgilendirecek. Bu etkinliğe, Türk Astronomi Derneği destek verecek.

